

Η ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ

Ἡ μελαγχολία ἐστὶ τὸ προσφιλές αἰσθημα τῶν δυστυχῶν καὶ τῶν ἐρωμένων· αὕτη τρέφεται ἐν τῇ μοναξίᾳ, καὶ ἡ παρουσία τῶν ἀνθρώπων τὴν προσβάλλει· οἱ ἀγριώτεροι, οἱ ἐρημότεροι τόποι παρέχουσιν αὐτῇ θάλατταν νέκ. Ἡ μελαγχολία ζῇ ἐν τῇ ἀναμνήσει ἢ ἐν τῇ φρεναπάτῃ· αὕτη ὀφείλει τὴν γένεσιν τῆς εἰς τὴν θυέλλαν τῶν παθῶν, εἰς τὰς λύπας τοῦ ἔρωτος· αἱ σκέψεις αὐτῆς ὅτε μὲν στρέφονται ἅπασαι πρὸς ἐν μόνον ἀντικείμενον, ὅτε δὲ μεταμορφούνται εἰς γλυκὺν παρλοχισμόν, εἰς τρόπον ὥστε ἐκ φύσεως ἡ μελαγχολία ἐστὶν ἀρετὴ, ἡδέια, ἀθάνα. Αὕτη δὲν εἶναι τὸ φίλτρον τῶν πεπωρωμένων ψυχῶν, τῶν διεφθαρμένων καρδιῶν ἢ κακίᾳ, τὸ ἐγκλημα δὲν δοκιμάζουσι μελαγχολικῶν, ἀλλὰ μόνοι ἐλέγχουσιν. Ἰδέτε τὴν Μαρίαν πλανωμένην διὰ μέσου τῶν σχολιῶν ἀτραπῶν τοῦ δάσους ἐκείνου· οἱ γλυκεῖς αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ὅτε μὲν νεύουσι πρὸς τὴν γῆν, ὅτε δὲ αἰροῦνται τακεροὶ πρὸς τὸν οὐρανόν. Οὐδὲν τῶν περιστοιχούντων αὐτὴν φαίνεται ἐλκύει τὴν προσοχὴν τῆς, διεγείρον τὰς αἰσθήσεις τῆς· τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων, ἡ μεγαλοπρεπὴς θεὰ τῶν πευκῶν αἴτινες τὴν ἐπισκιάουσι, τὰ ἡδέα ἄσματα τῆς ἀηδόνος, ὁ θροῦς τοῦ φυλλώματος, ὁ μινυισμὸς τῶν ὑδάτων, οὐδὲν τὴν ταράσσει, οὐδὲν ἐπισπᾶται τὰ βλέμματά της· θὰ τὴν ἐνόμιζέ τις ἀνάισθητον! . . . Τὰ θήματά της φαίνονται ἀμφοίροπα, πλανώμενα· καὶ ὁμοῦ ἡ καρδιά τῆς Μαρίας ἐστὶν ἀσφαλέστερος ὁδηγὸς ἢ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς· ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐκστάσεων τῆς, ἐν τῷ μέσῳ τῶν φαινομενικῶν αὐτῆς ὀνείρων, ἡ Μαρία φθάνει ἀπέναντι τοῦ τάφου τῆς μητρός της· τότε τὸ μέτωπόν της ἀναλαβδάνει ζωὴν σκεδάζεται ἡ ἀχλὺς τῆς διανοίας της, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῆς ἀπαστρέπτουσιν ὑπὸ οὐρανίου φωτός· ἰδοὺ δι' αὐτὴν τὸ τέμας τῆς μελαγχολίας της. Τὰ δάκρυά της διαβρέχουσι τὸν ἐπιτύμβιον λίθον· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς, προσηλωμένοι ἐπὶ τοῦ μαρμαρίου, φαίνονται, οὕτως εἰπεῖν, κατατρώγοντες τὸ διάστημα τὸ διαχωρίζον αὐτὴν ἐκ τῶν λειψάνων ἐκείνης, ἥτις τῇ παρέσχε τὴν ζωὴν· νομίζει ὅτι τὴν βλέπει, ὅτι τὴν ἀκοῶται· αὕτη ἀπολαύει τῆς γλυκείας συνομιλίας της, τῶν περιπαθῶν αὐτῆς περιπτύξεων. Ἡ Μαρία τότε λησμονεῖ τὰς ὥρας καὶ τὴν περιστοιχίζουσιν αὐτὴν μοναξίαν ἢ ἥως εἶδεν αὐτὴν διευσθύνουσιν τὰ θήματα τῆς πρὸς τὸν τάφον τῆς μητρός της· ἡ νῦν ἐπανευρίσκει αὐτὴν πολλὰκις ἐν τῇ αὐτῇ θέσει· ἀλλὰ τέλος ἀποχωρεῖ, καταλείπουσα τὸ τελευταῖον δάκρυ· τὸ μέτωπόν της ἀρχαίᾳ σκυθρωπύζον... ἀπομακρύνεται. . . . Ἡδὴ τὸ βλέμμα τῆς δὲν διακρίνει τὴν τοῦ τάφου κυπάρισσον, καὶ παραδίδεται ἐκ νέου εἰς τὴν ἐκστασιν τῆς μελαγχολίας.

Μελαγχολία, ὡς ἐκείνη τῆς Μαρίας, δὲν εἶναι κατ' οὐσίαν ἐπώδυνος· πλὴν ὑπάρχουσι καὶ μελαγχολία ἀλγεινὰ, ὀλεθρικὰ, ἐνίοτε καταντῶσαι εἰς μισανθρωπίαν· αἱ τοιαῦται ἀπομακρύνουσι τὸν ὑπ' αὐτῶν προσεσπῶν, καὶ ἄρουν εἰς τὸν μακροσμόν· προξενοῦσι δὲ τοιαύτην πρὸς τὸν βίον ἀποστροφὴν, ὥστε καθιστῶσιν αὐτὸν ἀφορητόν, ἐμπνέουσιν τὴν στυγεράν τῆς αὐτομειρίας ἰδέαν. Ἡ τοιαύτη μελαγχολία δὲν εἶναι ἄλλο ἢ μύχτης θλίψις, σκώληξ βιβρώσκων, σύνθετος κληροδότημα τῶν καρδιῶν ἐκείνων τῶν μακρυνθειῶν ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας, τοῦ φθόνου καὶ ἄλλων μυστῶν παθῶν.

Ἐπάρχει καὶ θρησκευτικὴ τις μελαγχολία—εἶδος ἀσθενείας πνευματικῆς καὶ σωματικῆς, ἥτις τὴν μὲν φαιδρότητα θεωρεῖ ὡς ἰδιότητα τῶν ἀσεβῶν, τὰς δὲ ἀθώας τέρψεις, ὡς ὕβρεις προσγιννομένης εἰς τὴν θεότητα, τὰς δὲ μᾶλλον θεμιτάς τῆς ζωῆς ἡδύτητας ὡς ματαίαν καὶ ἐγκόσμιον πομπήν.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μελαγχολίας δὲν

εἶναι ἄξιον τῆς ἡμετέρας προσοχῆς.
(κατὰ τὸ ἰταλικόν.)

Π. Α. Σ.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΠΑΡΑΚΑΙΡΩΣ

ΛΕΥΚΑΝΘΕΙΣΑΝ ΤΡΙΧΑ. (*)

Εἰπέ μοι, τῆς νεότητος ὁ χρόνος πρὶν παρέλθῃ,
Νὰ λευκανθῆς πῶς ἐπευσας χθὲς ἔτι, μαύρη θρίξ;
Λοιπὸν πρὸ τῆς νεότητος τὸ γῆρας θὰ ἐπέλθῃ;
Καὶ τῆς ἡμέρας πρὶν ἰδῶ τὸ φῶς θὰ φθάσ' ἡ νύξ;

Ἀλλοίμονον! παρήκμασα πρὶν ἔτι πρὶν ἀκμάσω.
Τὸ πᾶν ἐγήρασ' ἐν ἐμοί, αὐτὴ μου ἡ καρδιά.
Ἀπηύδῃσα εἰς τῆς ὁδοῦ τὸ μέσον πρὶν νὰ φθάσω,
Καὶ εἶμαι γραῦς ἐν νεαρᾷ εἰσέτι ἡλικίᾳ!

Παρήκμασα! καὶ ἄπνεα παρήκμασαν, νομίζω.
Ὁ ὀφθαλμός μου πανταχοῦ τὸ γῆρας βλέπει μόνον.
Ὅτι ὡς χθὲς με ἐβέλγε νῦν δὲν τ' ἀναγνωρίζω,
Καὶ ὅ,τι μ' ἔφερε χαρὰν, μοὶ φέρει τώρα πόνον.

Παρήκμασα! τοῦ ὀφθαλμοῦ ἡ λαμπρότης ἐσβέσθη,
Τὴν παρειὰν ἠλύκωσε τὸ δάκρυόν μου ρέον,
Ἢ πρὶν ροδίνῃ μου χροὶά προῶρως ἀπωλέσθη,
Καὶ ὅ,τι ἤμην ἄλλοτε, δὲν εἶμαι τώρα πλέον.

Τὸ στήθος μου ἐμάρανεν, κατέφαγεν ὁ πόνος,
Ὡς τρώγει σκώληξ τὸν καρπὸν πρὶν ἔτι ὠριμάσῃ,
Ὡς τὸ ἀνθύλλιον πνοὴ μαρναίνει τοῦ χειμῶνος,
Ὡς νέον δένδρον ἐκρίζοι βορρᾶς εἰς τὰ ὄσα.

Παρήκμασα! . . . πλὴν διατὶ παρήκμασα ἀκαίρως;
Εἰς νέας κόρης κεφαλὴν λευκὴ ἀρμόζει κόμη;

(*) Τὸ ποιημάτιον τοῦτο ἔχει μικρὰν ἱστορίαν. Ἡμερὰν τινα διορθοῦσα τὴν κόμην μου εὔρον μίαν λευκὴν τρίχα—σημείον προῦρου παρακμῆς—τὴν ἀπέσπασα συγκεκνημένη, ἐν δάκρυ ἔρρευσεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ ἡ χεὶρ μου ἐχάραξε τοὺς ἄνωθι στήχους.

Ὅστι' ἔχει ὑπὸ ῥίπανον πρὶν ἔλθῃ πίπτει θέρος;
Φύγε μακράν μου, παρακμή, καὶ εἶμαι νὶ' ἀκόμη.

Φύγε! ἰδοὺ τὰ ἔχνη σου ἡ χεὶρ μου ἀπαλείφει.
Προῶρως λευκανθεῖσα θρίξ, ἰδοὺ σὲ ἐκρίζω.
Ἦσο καθὼς μέσῳ ἀνθῶν ἀθλία ἀκαλήθη.
Ἔρρε! ἀφοῦ σ' ἀπέκοψα, νομίζω ὅτι ἀναζῶ.

ΦΩΤΕΙΝΗ Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΔΟΥ.

Ἀθῆναι, 24 Δεκεμβρίου 1875.

ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΙΣ

—Σῶσταιλα χαιρετίσματα
Μὲ τὸ γλυκὸ τ' ἀηδόνι,
Μὲ τοῦ Μαγιοῦ τὰ λούλουδα,
Μὲ τ' ἔρμο χελιδόνι.

Σῶσταιλα χαιρετίσματα
Μὲ τῆς αὐγῆς τ' ἀστέρι,
Ἐδάκρυα κ' ἐστέγνωνε
Τὰ δάκρυα μου τ' ἀέρι.

Κ' ἔλεγα· ἀέρι, θρέξετα.
Ἀρεσιὰ ᾧ τὸ πρόσωπό του·
ᾧ τὰ σωθικά του φύσηξε,
Καὶ πάψε τὸν καῦμό του.

Γιὰ ῥμένα δὲν σοῦ ῥμίλησε
Τοῦ φεγγαριοῦ ἡ ἀχνάδα,
Τὸ γογγυτὸ τῆς θάλασσης,
Τοῦ κάμπου ἡ πρασινάδα;

—Ποτὲ δὲν ἐξανάκουσα
Νὰ κηλαῖδῃ τ' ἀηδόνι,
Ποτὲ δὲν ξανανθήσανε
Τῆς λεμωνιάς μου οἱ κλώνοι.

Ἐφερες σὺ τὴν ἀνοιξί
Καὶ τὴ χαρὰ ᾧ ῥμένα·
Ἐρμος ὁ κόσμος ἦτανε
Ὅσο ἔλειπες ᾧ τὰ ξένα.